Ч. 183 (11.436). Львів, пятниця 17. серпня 1928. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік XLI.V

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

СРСР. і пакт Келльога.

Львів, 16. серпня 1928.

Чим ближче до речинця святочного підписання т. зв. противоєнного пакту Келльога у Парижі, тим густішою стає дипльоматична атмосфера, що його сповиває. Деякі европейські й позаевропейські держави, з вірніше їх уряди, почули себе „ображеними“ тим, що їх не запросили до участи в підписуванні акту т. зв. державами ініціяторами. Поминаючи те, що після довершення святочного паризького акту підписання, кожна держава зможе до пакту приступити за згодою держав ініціяторів, „ображені“ всеж таки негодують, бож вони хотілиб бути між „ініціяторами“. Та річ у тому, що це всеж таки неможливе, бо деякі з держав-ініціяторів пакту стоять на становищі, що святочного його підписання можуть довершити тільки держави, які є членами Ради Ліґи Націй, дарма, що Зединені Держави Півн. Америки взагалі до Ліґи не належать. До таких дуже „ображених“ належить між іншими Еспанія.

Та діються ще й інші дуже цікаві та політично складні речі перед остаточним заключенням пакту. До них належить між іншим і англьо-французький договір. Хоч він досі і не оголошений, то всеж уже виявилося, на чім він полягає. Згідно з ним Франція обовязалася обмежити скількість своїх підводних човнів, на які дуже немилим оком гляділа Англія. За те Англія дала Франції вільну руку й прирікала на будуче не бачити, як Франція веде військове вишколювання резервістів. Досі Англія проти цього завзято протестувала. Таким чином Англія добилася забезпеки на морю з боку Франції, а ця остання дістала вільну руку щодо сухопутніх зброєнь. Це очевидно не дуже миле для англійської суперниці на морях і океанах, тобто для Зединених Держав. Отже атмосфера згущується, з горизонт затягається. Одначе всі запевняють, що до підписання пакту всеж таки прийде.

Але є ще одна справа, яка до деякої міри псує кров ініціяторам пакту. Є це справа відношення СРСР до нього. Німецька преса, частина французької (очевидно ліва) і навіть частина американської преси почали дуже інтензивно порушувати цю справу та тим дали прилюдній опінії товчок до всяких міркувань на ту тему. Виступив у тій справі і офіційний представник союзного радянського уряду Чічерін. Він висловив перед журналістами погляд радянського уряду на пакт і заявив, що СРСР може вступити у переговори щодо пакту та що цілком можливе, що його підпише, якщо держави-ініціятори його до співучасти в пакті запросять. Така офіціяльна заява Чічеріна викликала в дипльоматичних колах свого рода констернацію. Бож заява ця не була нічим іншим, як звичайною пропозицією СРСР за посередництвом преси — взяти участь у пакті. Пішли всякі коментарі в пресі, а за ними інтервю з усякими державними достойниками і т. д. Досить, що досі справа стоїть так, що СРСР до співучасти у підписуванні пакту не запросять з тієї між ін. причини, що він не входить до Ліґи Націй.

Але є ще й інша причина, далеко важніша від наведеної, що стоїть на перешкоді участи СРСР у підписанні противоєнного многосторонного договору в Парижі. Є нею ті умови, на яких СРСР мав би взяти участь у пакті. Чічерін ствердив, що СРСР вважає цей пакт черговим „знаряддям“ імперіялістичних держав у боротьбі проти СРСР і найновішим етапом ізоляції одинокої соціялістичної держави. Дословно сказав Чічерін між іншим таке: „заборона війни (у пакті Келльога! — Ред.), як засобу національної політики, є іншим (у даному випадку! — Ред.) вираз для підготування війни, як засобу світової контрреволюції“. Через те СРСР перед приступленням до пакту мусів би наперед вести переговори щодо його змісту. „Критика пакту Келльога — казав Чіч. — в наших очах потрібна і, у випадку нашої участи в цих переговорах, ми запропонувалиб потрібні з нашого погляду зміни в цьому пакті“. Якіж зміни? Про те Чічерін не говорить, але з оцінки пакту можна легко їх додуматись. Згідно з пактом і французькою та англійською його інтерпретацією забороняється війну як засіб національної політики, але не забороняється її як засобу для оборони своїх границь і взагалі для оборони істнуючого „статус кво“ в Европі та цілому світі, тобто для оборони правосильности всіх чудернацьких і неприродних повоєнних договорів, що так нещасливо покраяли карту Европи, особливо середньої. СРСР хоче взагалі усунути війну як засіб полагоджування всяких міжнародніх політичних справ, чи то непорозумінь, чи льокальних конфліктів. Одначе, щоби це осягнути треба розброюватись. А пакт Келльога справи розброєння зовсім не зачіпає. Іншими словами дає кожній державі вільну руку у зброєннях. Але нащож вони, коли пакт осуджує війну та усуває її як засіб „національної політики“? Отже друга вимога СРСР до пакту, це узглядження в ньому справи зброєнь.

Та все те речі нереальні. Бо справа пакту Келльога стоїть тепер так, що кожна держава, яка має і згодилася його підписувати, погодилася вже на всі точки запропоновані Келльогом, і ніякі зміни у принятому тексті недопустимі. Виходить, що Чічерін і його уряд спізнилися зі своїми пропозиціями. Противники участи СРСР у тому пакті твердять, що Чічерін тому так пізно виявив охоту взяти участь у пакті і тому дав таку а не іншу його оцінку, щоби взагалі до підписання пакту не допустити. Але тим разом — запевняють вони — він дуже перерахувався. Бо пакт напевно буде підписаний. Ще інші політики кажуть, що уряд СРСР підписав би пакт і в такому виді, в якому він тепер, щоби тільки його до участи запросили. А підписав би тому, що боїться ізоляції, лякається імперіялістичних кліщів. Але й на тому не кінчається здогади політиків і публіцистів про причини виступу Чічеріна з такими пропозиціями. Є такі, що твердять: уряд СРСР зовсім не хотів і не бажав брати участи у пакті. Він хотів тією енунціяцією Чічеріна довести тільки до переговорів з державами-ініціяторами пакту у справі приступлення до нього. А самі переговори був би використав виключно для чергової демонстрації та пропаганди на свою користь. І це було головне завдання енунціяції Чічеріна.

Очевидно, що нам не важне, котре з тих припущень чи здогадів найбільше зближене до правди, але одно слід признати, що цей виступ Чічеріна причинився у великій мірі до перезладовання „миролюбної“ атмосфери, що створилася біля пакту Келльога, розкладовими бацилями. Самою своєю енунціяцією про готовість СРСР приступити до пакту, під умовою внесення до нього точки про обмеження зброєнь, Чічерін теж придбав немалий капітал для СРСР у закордонного „пролетаріяту“, чи пак у закордонній політиці, а далеко більший для потреб большовицької внутрішньої політики у СРСР. Противоєнний пакт мабуть таки підпишуть і то без СРСР. Таким чином поле середньої та східної Европи буде вільне від противоєнних заборон.

Не туди дорога.

До теми: Як санувати „Рідну Школу“.

(Голос у дискусії.)

Як читаю останніми часами статті про способи санації Р. Ш., то приходить мені на гадку історія з потапаючим чоловіком і двома добродіями на березі, що то дуже основно обмірковували, якби його ратувати. Насамперед ділом докажім, що нам Р. Ш. надто дорога, щоби її істнування могло взагалі попадати в сумнів, а щойно опісля станьмо до неї експертів, а щойно опісля ставмо до неї експертів. Це будучи такі вимоги і проєкти реформ. Це буде ще й тому краще, що тоді будемо мати до цього... більше моральне право. А то середні школи, що стоять оплатами учнів, ще сяк-так вегетують (котрась там навіть 100 проц. платні для своїх учителів, будь зірвалася і шасти, що „Громадянин“ її за те не укамінував) а народні — здані на свідомість і почуття обовязку громадянства — опинилися над пропастю.

Громадянство вправді дорожить нами і признає, що ратують дітей сутечно це рез національною загладою, але всеж таки час до часу прорветься десь голос, що Р. Ш. — мовляв, непродуктивна, бо... не приносить чистого зиску як П. С. К. у Станиславові. Це вже дійсно тяжко оцінювально міряти цінности, що їх дає — або хочби лишень і мала давати школа — по курсі золотого.

— — — — — — — — —

В цій статейці хотів би я висказатися в справі деяких реформ запропонованих п. Ростковичем. Тих уступів статті п. Р., що торкаються змісту навчання а надо родних і середніх шкіл „Рідної Школи“ далишу, бо уважаю їх передчасними і одвобічними, а ще й тому, бо, на мою думку, тут були би більше компетентними Педагогічна Рада і Шкільна Комісія при Гол. Управі. Мріяти сама перед теперішніх обставин про звільнення від кураторії (в такому разі була б залежна від кураторії і старостав), а дещо залежна від поліції і старостав, як „парне би вповні український дух“ — це те саме, що надо вимагати від української преси, щоби вона також не зривала „прогресивного українського виховання (має)“ т. зв. увільнилася від своєї кураторії (яка у тому випадку називається прокураторією) і т. д. і т. д. Це або наївність або трамтадратизм. Певно, що це є наша найвища мета, але її не осягнемо дорогою публичних дискусій у пресі. Я є переконаний, що наше учительство, хоч формально не далеко може відбігати від накинених йому планів навчання, то фактично докладає усіх зусиль, щоби молодь з наших шкіл виходила як найбільше життєздатною; а знаю також і те, що і у справі зміни плану навчання деяких шкіл робляться поважні заходи (але знов це не лишень від нас залежить). Хотьби молодь, що опускає шкільні лавки, виказувала навіть великі моральні чи інтелектуальні недостачі, то належить памятати, що школа (не лишень наша, але взагалі кожного народу) є тільки одним звеном в суспільному організмі і її здоровля тісно з його здоровлям звязане. А відомо, що ці організми повоєнних не так матеріяльних як головно моральних опустошених дуже недомагають.

П. Р. дуже не по нутру за мале число промислових і взагалі фахових шкіл Р. Ш. і з тої причини уважає її майже „безужиточним тягарем для нашого народу“. Заключення, на мою думку, хибне, бо як за мало фахових шкіл, то з того не виходить, що істнуючі початкові і середні (про середні часом у нас так висловлюються, немовби нам середньої освіти взагалі не було потрібно, а про вищу вже і не казати!) школи є зайві і їх можна поліквідувати (то найлекше!), лише збираймо зі здвоєною енергією фонди і закладаймо поруч істнуючих початкових і середніх ще більше фахових шкіл.

Я займуся радше тими уступами п. Р., де говориться про Р. Ш. як про „жебрачку, що вміє доїти тільки чужу корову“. П. Р. хотів би зірвати вже раз з жертвами-„жебраниною“, а перемінити Р. Ш. в одну велику кооперативу, що удержувалась би зі своїх доходів і працювала спільним з кооп. установами виділом.

Щодо тої „жебранини“, то я стою на зовсім противлежному становищі. Передовсім озилачу, що не знаю жадної „жебранини“ лише податок на Р. Ш., який якраз накладає почуття обовязку і приналежности до українського народу, а втягають органи Р. Ш. Бо і хтож мав би бути там „жебраком“? Головна Управа, яка виконує свої функції безінтересовно (але чи добре — це інша річ)? Чи може той учитель, що бере 75 проц. платні (ратами по 10 зол. по 3 місяцях а додаток за 150 проц. праці? А той бідачисько [illegible] не може переступати 4000 зол. місячно (після достовірних вишідань Чінам) нам би може бути [illegible] добродієм? Отже не про „жебранину“ лишень про обезпечене і почуття відповідальности перед майбутнім тут мова, від якого вільніти суспільність, перетяжена витратами на строї, алкоголь, нікотин і т. п. (на те її стати) хотіла би звільнити та обманути себе [illegible].

Такі „жебранини“ є мірою національної свідомости і культурної [illegible] такої на національний [illegible] [illegible] побудованої „жебранини“ [illegible] нулися до величавих розмірів [illegible] ві інституції у інших народів. От [illegible] даймо хотяй про [illegible] (Т. Ш. Л.) [illegible] нія (Дайтшер Шульферайн) [illegible] тої) „жебранину“ [illegible] ся лиш на 8 [illegible] сі). Отже не [illegible] шкрати [illegible] спільність [illegible] внесла і [illegible] ного податку на культурні потреби [illegible]

таниям її чести і мірилом її життєздатности і культурної зрілости.

Коли при цій нагоді і я мав би дати вказівку Р. Ш., то власне за те, що не бачу в її збірковій роботі ніякої пляновости. Процент від брутто доходів, від різних публичних вечерів чи концертів, новорічне членство — це, здається мені, **запущений обліг.** А шкода, бо вистарчало б праця в тім напрямі: 1) принесла б матеріяльні засоби для Р. Ш.; 2) поширювала би круг її добродіїв-опікунів і чим з'ява була б ширшим тим Р. Ш. стояла б на твердих підставах. **Отже не йти нам зиґзаґами і вічно зміняти напрями, лише бути послідовними** і виконувати те, що вже раз обдумалося і почалося, бо і найгеніяльніші пляни, якщо їх будемо зміняти при першій ліпшій нагоді нічого не поможуть. Тут я ще замітив би, що уважаю за доцільніше і справедливіше стягати не відсотки від доходів, бо ці неможливо означити, а тоді і той з 4000 зол. місячного доходу і той, що має 100 зол. на місяць і трошки амбіції — оба дадуть по 1 зол., лише стягати якийсь (напр. 10 проц.) процент від суми усіх податків. А вже завданням кружків на місцях (головно повітових) зорганізувати добре екзекутиву, постаратися за метких урядовців, референтів і т. д., які не дали би суспільности **спати і... викручуватися.** До тої праці уживати як найменше учителів, бо виглядало би, що вони лише в свойому інтересі і на себе збирають (і дійсно така збірка мала би усі познаки „жебранини"). Це повинна виконувати почесна але тверда служба інших громадян.

Тепер про кооператизацію Р. Ш. (не закупи, лише господарки). Очевидно, що усі запотребування Р. Ш. (книжки, зошити і т. д. і т. д.) повинно покривати одно кооперативне промислово-торговельне підприємство, а чистий прибуток з нього мав би йти обовязково на потреби Р. Ш. Однак хто мав би його зорганізувати? Думаю, що так як зорганізовано фабрику мила, цукорків, пасти, чи свічок так само відповідні установи повинні б зорганізувати кооперативне видавництво, фабрику зшитків і т. п. і то на більшу скалю (у нас є і державне учительство, що пішло би до свого і дітей у тім дусі виховувало), а Р. Ш. була би тут головним пайщиком і відборцем і побирала б львину частину зисків. Так поставлена і добре поведена справа могла би дати початок і іншого роду кооперативам учнів та учителів (одяг, взуття, біля і т. п.), а видання такої кооперативи могли би дуже легко через сільські кооперативи поширюватися в найдальші закутини. Коротко кажучи, так зорганізований виріб і продажа усього того, що школа і молодь потребує, міг би стати важким чинником у нашому культурному розвиткові. Але до того мусять узятися люди меткі і вже до певної бодай міри фахові, а не повзяті принагідно у виділ.

При цій нагоді порушу ще одну справу, яку вважаю великою перешкодою у праці Р. Ш. Вона лежить таки в самім статуті товариства і її треба при найближчій нагоді доконче усунути. — Уявіть собі господарство, в якому щорічну чи що другий рік зміняється господар. Чи можлива була би там раціональна господарка з пляном на дальшу мету? Тож добре зробила би Гол. Управа Р. Ш., колиб уможливила на найближчих заг. зборах **зміну дотичної точки статуту.**

Порушені питання є надто широкі, щоби їх у рамах коротких статей вичерпати. Певно, що того рода дискусії ведуться і серед нашого учительства та що воно все, що серед даних обставин уважає за найкраще робить і зробить (бож хіба не для наживи і гонорів пішло на службу „Рідної Школи"). Головною умовою успіху як всюди, та і тут є довіря. Суспільність мусить мати повне довіря до свойого учительства, мусить мати певність, що воно своє робить (очевидно хиби витикати, своїми обєктивними спостереженнями з ним ділитися, шукати разом нових доріг і т. д. — це річи дуже бажані і конечні), а учительство повинно з повним довірям віддати свою і своїх родин долю в руки суспільности, для якої працює. Так повинно бути! А тимчасом... Учитель витягав через рік діти з сутерин, учив їх і виховував, а суспільність над заплатою... дискутує. Такий стан не тільки наражує на великі матеріяльні недостачі учительства „Рідної Школи", але й морально його деприміює.

Григорій Заморока,
гімн. учитель

За українську школу.

Боротьба громади Стрільбичі за рідну мову навчання в школі.

На декларації, внесені громадянами в Стрільбичах, повіту старосамбірського, в грудні 1927 р. в справі навчання в українській викладовій мові в 2-кл. місцевій школі і на зложені в червні 1928 р. всіми декларантами протоколи, Кураторія Шкільного Львівського Округа видала таке речення:

„Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego rozporządzeniem z 20. lipca 1928 r. Nr. I 20847/28 nie uwzględniło żądań mieszkańców gminy Strzelbice w sprawie zmiany wykładu dwujęzycznego w 2 kl. szkole publicznej w Strzelbicach na wykład ruski, ponieważ według przepisów art. 3. ustawy z dnia 31. lipca 1921 (Dz. U. R. P. Nr. 79. poz. 766) i § 13 rozporządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 7. stycznia 1925 (Dz. U. R. S. Nr. 3, poz. 33) wykład dwujęzyczny mógłby być zmieniony na wykład ruski tylko w takim razie, gdyby poza dziećmi, dla których żądano właśnie ruskiego języka nauczania, zabrakło 20 dzieci w wieku szkolnym.

Deklaracje za ruskim językiem nauczania obejmują 134 dzieci, zaś dzieci w wieku szkolnym jest 173.

Od niniejszego orzeczenia przysługuje interesowanym rodzicom odwołanie, wniesione przez Radę szkolną powiatową w Starym Samborze i Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego do Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w ciągu dni 14 od wywieszenia ogłoszenia w lokalu Urzędu gminnego".

Як бачимо, Кураторія опирає своє рішення на законі з дня 31. липня 1924 р. (В. З. Ч. 79, поз. 766) і на § 13 розпорядку Міністерства В. Р. і О. П. з дня 7. січня 1925 (В. З. ч. 3, поз. 33). Тимчасом обі ті правні постанови говорять цілком інакше, зовсім навпаки.

Закон з дня 31. липня 1924 р. означує, що до заведення в школі української викладової мови потреба, щоби родичі внесли декларації за 40 дітей у шкільнім вікі. І коли з другої сторони не вплинуть декларації за 20 дітей у шкільнім віці за польською мовою навчання, то викладовою мовою в школі стає мова українська. В нашім випадку за українською мовою внесено 100 важних декларацій за 134 дітей, а за польською ані одної.

Знов-же розпорядок Міністерства В. Р. і О. П. з дня 7. січня 1925 цілком не каже що „двомовний виклад" міг би бути змінений тільки в тім випадку, „колиб поза дітьми, для котрих домагаємося важно української мови навчання, забракло 20 дітей у шкільнім віці". Дотичний уступ § 13 розпорядку Міністерства В. Р. і О. П. з дня 7. січня 1925 р. в польськім тексті звучить дословно так:

„Natomiast jeżeli wpłyną żądania wprowadzenia państwowego języka nauczania do szkoły o języku niepaństwowym ruskim (rusińskim), białoruskim lub litewskim — od rodziców 2 dzieci w wieku szkolnym, wówczas szkoła staje się dwujęzyczną, o ile pozostała liczba dzieci w wieku szkolnym wynosi co najmniej 40; w przeciwnym razie językiem nauczania w szkole jest język państwowy".

Справу переміни двомовного викладу на недержавну мову нормує § 10 розпорядку Мін. В. Р. і О. П. з дня 7. січня 1925 р., в якому сказано:

„O fakcie wniesienia przez rodziców co najmniej 40 dzieci żądań wprowadzenia do szkoły niepaństwowego języka nauczania, inspektor szkolny przed dniem 1. lutego zawiadamia ludność tego obwodu szkolnego celem umożliwienia pozostałej części rodziców wniesienia żądań nauczania w języku państwowym".

Тут зроблено таке застереження тільки при переміні шкіл (одномовних) з викладовою мовою недержавною на школи з викладовою мовою польською зглядно двоязичною, що в результаті на одно виходить. Натомість про переміну викладової мови двоязичної на викладову мову недержавну нема найменшої згадки.

Але оречення Кураторії натягнене, а щодо 13. § міністерського розпорядку є незгідне з правдою. Декларації внесено в Стрільбичах за діти, обовязані ходити до школи в році шк. 1927/28. В тім році було у шкільнім віці 148 дітей: 140 українських і 8 жидівських, а ні одної дитини польської чи хочби латинського обряду. А що внесено, як сама Кураторія признає, важні декларації за 134 українських дітей, то поза тими дітьми забракло лише 14 дітей, отже менше, ніж 20, яких треба будоб на основі § 13 міністерського розпорядку. Тому Кураторія, знаючи це, взяла діти з року шк. 1928/29 в числі 173, себто уроджені від дня 1. вересня 1916 року до дня 31. серпня 1922 року. Число це подав заряд школи в Стрільбичах — на підставі річних виказів гр.-кат. парохіяльного уряду в Стрільбичах — Раді шк. повітовій у Старім Самборі. Але з тих дітей трох померло, двоє забрали родичі до Америки, а двоє є глухонімі. Випадає отже 7 дітей. Від оставших 166 треба відрахувати 28 дітей, уроджених в р. 1922, що в часі вношення декларацій не мали укінченого 6. року життя і родичі по думці закону з 31. липня 1924 р. (В. З. ч. 79, поз. 766) не могли вносити за них важних декларацій. Так отже лишилося в дійсности 138 українських дітей. Додавши до них 8 дітей жидівських, одержимо число 146. В цьому знова випадку поза 134 дітьми, за як внесено важні декларації, є лише 12 дітей, отже знова менше як 20.

Оречення Кураторії оперте на здогаді, що родичі, котрі не внесли декларацій за українською викладовою мовою, домагаються польської викладової мови. Та оречення таке вже тим самим неважне, що оперте на здогаді. Бо тут всякий здогад виключений. З початком 1928 р. було оголошено в громаді, щоб ті, що хотять польської мови навчання в 2-кл. школі в Стрільбичах, вносили в означенім часі декларації за польською мовою. І те оголошення було прибите весь означений час у громадськім уряді. Ко и отже ніхто таких декларацій не вніс, то видно, що всі годилися на викладову українську мову по думці латинської пословиці: „Qui tacet, consentire videtur".

Проти рішення Кураторії інтересовані родичі вносять протест і всі його підписують.

о. Іван Яворський.

По широкому світі.

Відкриття Міжнародного Конгресу Студентів відбулося дня 11. ц. м. в Сорбоні в Парижі. Почесним головою Конгресу є цього року президент Думерг. Наради Конгресу тревативуть 2 тижні. Із 48 держав прибуло на зїзд біля тисячки делегатів.

Покінчене слідство проти Суніча, убий-

ІНЖ. ПАВЛО ДУРБАК.

Табор новиків у Підлютім.

I.

По ділу знайшовся я в Брошневі, де один з найбільших тартаків Галичини переробляє дерево з великих митрополичих лісів. З Брошнева до Підлютого недалеко, заячий скок, 4 години вузькоторовою залізничкою, до якої гостинні господарі тартаку завсіди дочіпають т. зв. сальонку „для кращих гостей". Залізничкою їдеться безплатно і їде кожний, хто тільки діло має до Сваричева, Рожнітова, Цінєви, Слободи Рівнянської, Княжівська, Дуби, Ріпного, Перегінська, Небилова, Сливок, Чути, Ангелова, Підлютого і Осмолоди. Залізничка їде, не спішачись, кожний висідає чи всідає, де йому треба. На одній отвертій плятформі поуміщувані лавки, щоб народові хрещеному краще було їхати, та народ їде найкраще, посідавши на плятформі самій і звісивши з плятформи ноги. Моторовим візком звичайно їдеться скорше, за півтора години можна бути з Брошнева в Підлютім.

Кортить мене поїхати до Підлютого — там мій наймолодший синок у таборі новиків; випадалоб подивитися, що він там пороблює, як йому там живеться. Рішився: суботу до полудня посвячу на відвідини табору новиків у Підлютім. Моторовим візком в год. 7.30 рано станув у Підлютім. Висів з візка, розглядаюся. Стоїть по лівім боці Лімниці будинок невеликий, поверховий, з широким майданом. На майдані дітвора вже бавиться. Та на майдан так легко не дістатись. Між шляхом залізнички і майданом віднога Лімниці, через цю відногу перекинена тільки одна кладка, а по ній ходить повагом сторожа табору. Молоденька пластуночка варту держала. Мале це, як гузичок, а повага, як у старого. Випростована, як свічочка, пластова палиця на плечах, немов рушниця, ходить, ніжками такт вибиваючи. Дійшла до кінця кладки, пристанула, зробила чверть обороту, подивилася, знова чверть обороту — і марш по кладці на другий її кінець. Я підійшов до кладки, сторожа зблизилася трохи скоршим кроком до мене, „рушницю" здіймила з плеча та поставила впоперек на поруччі кладки. — „Чого вам треба?" Зупинився я, страх як мороз пройшов по тілі, не забава бач, а поважна річ. — „Я хотів би бачитися з моїм сином, такимто а таким". Притулила свисток до губок. Свист. За хвилю появляється дижурний старший пластун. Кажу, чого мені треба. — „Пропустити" — звучить команда старшого пластуна. Варта бере driчок на плече, стає „на позір" — на майдан прохід вільний. Ось так стаю я на майдані табору новиків.

За хвилю зявився командант табору, о. Бучацький. Ми привиталися. — „Погано Ви трапили, — каже о. Бучацький, — бо гостює у нас Верховний Отаман та забрав зі собою всіх сильніших на прогульку на Високу. Вернуть аж десь коло 5-ої години вечером. Лишилися в таборі тільки самі слабші, котрим лікар не позволив іти, бо лікар усіх що мали йти на прогульку, оглядав, чи вони достаточно сильні.

Маркотно мені стало, бо не по задуманій програмі пішло. Та не бачити сина, приїхавши до Підлютого, не годиться. Треба лишитися. Тимчасом діти на даний дижурним свисток станули з їдунками коло прапора, що вже маяв у воздусі, в два ряди, хлопці окремо, дівчата окремо і на команду помашерували до їдальні на снідання. Попросили й мене. Їдальня — велика саля. Уставилися діти рядком. Кожне підходить до вікна кухонного і дістає велику кохлю какао з молоком і байду білого хліба. Відходить, сідає при столику і снідає, або виходить на двір і сідає на мураві чи на березі ріки. По сніданні всі миють свої шальки і відносять до своїх кімнат. Пояснено мені, що лише обіди всі діти їдять разом при столах в їдальні; все інше кожна дитина їсть, як їй подобається. Мені дали також какао і білого хліба. Смакувало мені, як дома. Після снідання діти бавилися и мучи, а я вибрався на прогульку. Вернув з полудня в год. 5.

На майдані тихо, варти на кладці нема. Питаю одної пластунки, що остала, бо нога в неї боліла, де решта. Довідуюся, що вибралися на прогульку. Небавком стали показуватися малі птахи. Наперед прибрили два малі хлопці. — „Деж ви решту поділи?" — питаю. — „Е! Та ми лішли навпростець з гори. Я перевернувся три рази, а мій товариш два!" Бачу, що в того, що перевернувся тричі, коліно збите, та на це він не зважає. На мій заміт відповідає весело: „Е! Та у нас кожному таке трапляється". Небавком надтягнула решта малих прогульковичів. Гамір счинився на майдані. Варту на кладці затягнено. Малеча рядками підвечірковувати йде. Какао і білий хліб, як рано. Бачу, як жваво працюють ротики. Мило дивитися. По год. 6. надтягнула прогулька з Високої. Поважно, в рядах, з прапором, як военна дружина. На майдані кипить. Перекликування, регіт, оповідання одні другим, як час провели. Та час вечері наближався. Рядками тягнули новики до їдальні. Риж з молоком на вечеру. По вечері збірка коло прапора. Стягнення прапора і відспівання молитви. В год. 8.30 вже тихо. Новики вже сплять, пішли і старші відпочивати. Тільки дижурні ще не сплять, обходять кімнати та глядять, чи всі понакривалися, чи не треба кому і чому помогти. В 10. год. і дижурні поклалися до сну.

ника Рістовіча. Арештованих безпосередньо по вбистві сімох членів хорватської організації молоді випустили на волю, як непричасних до вбиства.

Вибори в Греції мають незвичайно бурливий характер. Криваві сутички республиканських прихильників Венізельоса з монархістами є на порядку днія.

Захоплені недавно бандитами визначні грецькі політики і посли з опозиційної до уряду партії Кафандаріса вернули вже на волю по безпосередньому зложенні 5 міліонів драхм викупу. Бандити морили їх голодом і катували. В звязку з цим заповів Кафандаріс сензаційні ревеляції, в яких він докаже участь уряду в захопленні послів.

Наслідником пок. Радіча згідно із його заповіщанням є д-р Трумбіч, провідник хорватського бльоку.

В Хорватії арештували кількох почтових урядовців, підозрілих в організуванні революційного руху.

Президія ВЦВК СРСР рішила скликати на день 15. квітня найближчого року до Москви 5-ий конгрес Рад. Вибори до Рад відбудуться в січні 1929 р.

Є чутки, що на осінній сесії альбанського парляменту проголосять Альбанію королівством, а Ахмеда Зогу — монархом.

Бувший король Греції Юрій задумує оголосити маніфест до грецького народу за посередництвом монархістичної партії у Греції. Цей маніфест стоїть у звязку з виборами у Греції. Екс-король Юрій перебуває тепер у Букарешті.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Останні вісти.

ІНДІЇ ЖАДАЮТЬ ПРАВ ДОМІНІЙ.

З Калькути повідомляють, що делегація від конференції всіх партій подала президентові уряду проект нової індійської конституції. В тім проекті Індії домагаються всіх тих прав, якими користуються англійські домінії.

ІНТЕРВЕНЦІЯ АНГЛІЇ І ФРАНЦІЇ В СПРАВІ МАКЕДОНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

Софійські денники подають, що дипльоматичні представники Англії і Франції спільно виступили перед болгарським урядом, домагаючись розвязання македонських організацій і арештування їх провідників.

ВІДПОВІДЬ ЛИТВИ НА ПОЛЬСЬКУ НОТУ.

Польському представникові в Ризі вчора передано відповідь литовського уряду на останню польську ноту в справі переговорів. Текст її ще не опубліковано.

КОНЦЕНТРАЦІЯ СОВІТСЬКИХ ВІЙСЬК НА ПОЛЬСЬКІЙ ГРАНИЦІ.

Згідно з інформаціями з певного джерела, концентрація совіт. війсь на польській границі, особливо на відтинку, що лучить сов. територію з границею польсько-латвійською, триває дальше. В районі Полоцьк-Вітебськ заложено центральну базу повітряної фльоти. До того ж району перекинено 81. стріл. дивізію, яка до цього часу стояла в Калузі.

ВІДПУСТКА ЛЬВІВСЬКОГО ВОЕВОДИ.

Львівський воевода Войтіх Голуховський виїджає на двотижневу відпустку. В часі його відпустки заступатиме його віцевоевода Зигмунт Гронзевич.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·88·00—8·88·30, канадійський долар 8·82·00—8·82·50, чеська корона 0·26·25—0·26·70, австрійський шілінг 1·25·50—1·25·80, румунська лея 0·05·25—0·05·50, французький франк 0·34·30—0·35·00, швайцарський франк 1·71·25—1·72·50, фунт штерлінгів 43·40·00—43·60·00, радянський червінець 25·50—26·00.

Золото: 20 корон 36·50·00—36·75·00, 20 франків 34·50·00—34·80·00, 20 німецьких марок 42·40·00—42·70·00, 10 російських рублів 47·00·00—47·50·00.

Срібло: Австрійська корона 0·67·00—0·68·00, 5 австрійських корон 3·46·00—3·52·00, австрійський фльорен 1·71·00—1·78·00, російський рубель 2·28·00—2·95·00, копійки за рубель 1·43·00—1·45·00.

На економічні теми.

Організація кредитових кооператив І. ступня.

(Дискусійна стаття.)

(Докінчення.)

Х. Центральна Каса.

Обовязком Центральної Каси є на випадок пополоху вкладників не тільки звернути безпроволочно кооперативам льокати їх надвижок і резерв, але також уділити їм на виплату вибираних вкладок переходовий кредит без рівночасного стягання захляво уділених вже кредитів іншим кооперативам.

У старанному виконанні цього обовязку лежить фінансова справність Центральної Каси, а можність виконання цього обовязку залежить головно від совісного виконання обовязку сорганих кооператив щодо льокування надвижок і резервових фондів.

Завдання Центральної Каси не кінчиться однак тільки на вирівнуючій грошевій чинности поміж кредитовими кооперативами. Завдання її є далеко ширше бо так само до її завдань належить діяльність на полі обслугування оборотовим кредитом рільничо-торговельної і рільничо-продукційної кооперативної організації, яка прямує до економічного піднесення населення. Грошева організація кредитових кооператив повинна бути рівночасно і підставою для розвитку рільничих кооперативних установ, що мають на ціли піднесення рільної продукції і упромисловлення краю.

Система одної сильної Центральної Каси для всіх видів кооперації є найдогіднійша і найдоцільнійша. Роздроблювання на Центральні Каси для поодиноких видів кооперації та витворювання кількох невеликих кас — було би нераціональне. Удержування одної Центральної Каси не виключає того, що при оберіганні підстав централізації певні чинности Центральної Каси можуть сповняти інші установи Центральною Касою до того покликані.

Міжнародний Конгрес кооперативний в Гандаві з 1924 року приняв внесок Гастона Леві в тім напрямі, що концентрацію капіталів належить переводити у **самостійних** фінансових організаціях, **не звязуючи** їх з якою-небудь галузею технічної кооперативної праці, одначе отся осередня кооперативна фінансова організація мусить взяти на себе обовязок піддержувати всі галузи кооперації даної країни.

Центральні Каси істнують **у двох видах: одні, що працюють виключно з кооперативами,** як пр. Центральна Каса „Спулек рольнічих" у Варшаві і Центральні Каси **мішані,** як напр. „Банк Зайонцу спулек зарóбкових" у Познані, які працюють одночасно з кооперативами і приватними особами. Досвід показує, що центральні каси, які працюють виключно з кооперативами **не є життєздатні** і не є спосібні до самостійного життя, та що вслід за цим **мусять спиратися на явних і укритих державних субвенціях.** Доказів на те достарчують в нашім сусідстві „Центральна Каса спулек рольнічих" у Варшаві а також і пруська Центральна Каса в Німеччині.

Не можна також тут поминути і цього, що субвенціонована кооперація тратить свою самостійність та стає залежною від тих чинників, від яких ідуть підмоги. Котра кооперація побудована на підставах самопомочі повинна спертися на своїх центральних установах, збудованих також на підставі самопомочі та обійтися без явних чи скритих державних підмог. **Переважна часть** великих, кооперативних центральних фінансових установ для кооператив належить до типу мішаних організацій, що обслуговують як кооперативи так і приватні особи. Як найважніші заміти проти мішаних центральних кас підносять, що вони можуть більшу увагу звертати на висковаиші інтереси з приватними, чим на обслугу кооператив, та що вони можуть робити конкуренцію кооперативам. Однак оба ці заміти не видержують критики і в практиці вже виявилися неоправданими.

Інтереси цих Центральних Кас з приватною клієнтелею вирівнюють обильно до Центральної Каси приватні вклади і [illegible] заробковим джерелам [illegible] на [illegible] не може бути [illegible] на кооперативи тільки **зискують** на цім тому, що вона наслідком цих нових заробкових джерел можуть користати з **дешевшого** кредиту від приватна клієнтели, а дальше що обильно можуть користати також і з **приватного капіталу,** внесеного приватною клієнтелею до Центральної Каси. Не може бути мови і про шкідну конкуренцію тому, що обсяг діяльности кооператив, що є установами дрібного оборотового кредиту і великих центральних кооперативних установ є зовсім різний. **Переважна частина** сильних Центральних Кас **те мішані** установи щодо клієнтелі, ці самостійним і незалежним життям, що спираються на самопомочі і самовистарчальности. **Під оглядом правної** форми Центральні Каси істнують на основі законів про кооперативи й акційні банки.

У формі **акційних** банків засновані Центральні Каси є для кооперації, побудованої на самовистарчальности і самопомочі вигіднійші і доцільнійші, хочби тому, що Центральна Каса як акційна спілка і як мішана Централя до того, коли поширить круг своєї діяльности як треба, може скорше осягнути самовистарчальність а вслід за тим і самостійність та незалежність, як це бачимо наглядно на „Банку Зайонцу спулек заробкових" у Познані й інших. В інтересі кооперативної організації побудованої тільки на самопомочі, є свою Центральну Касу, основану на кооперативному законі постійно і послідовно обильно дотувати на рахунку уділів та у відповідній хвилі перемінити її на акційний банк. **Центральний Кооперативний Банк як Центральна Каса** українських кооператив на західних українських землях є заснований на кооперативному законі.

В 1922 році роблено вже заходи у справі його переміни на акційний банк. Однак з причини надзвичайних поступів девальвації, виготовано новий акційний статут і залишено тоді цю акцію як для Центрального Кооперативного Банку під теперішню хвилю фінансово некорисну. Центральний Кооперативний Банк є мішаною центральною касою.

З кінцем червня 1928 числив Центробанк 557 членів, а саме: 325 кооператив і 232 приватних осіб і інших установ („Просвіта", „Сокіл", Тов. ім. Шевченка і т. д.). На оборотовий капітал з 30. 6. п. р. складаються: фонди резерв. 285.350.48 зол., уділи 108.228.30 зол., разом майно власне: 393.578.78 зол.; вкладки ощадності 1,076.567.24 зол., кредити банкові, засібові і підмогові 418.808.77 зол. — разом чужі капітали: зол. 1,495.371.01. Цілий капітал оборот. виказує квоту 1,888.944.79 золотих.

Цей оборотовий капітал був 30. 6. п. р. ульокований в головних позиціях: на кредиті в 96 кооперативах і на недвижимостях 422.298.96 зол.; недвижимости представляють два рази більшу вартість чим подає сирий біланс. На оборотовий капітал у висоті 1,888.944 зол. вложили кооперативи до Центрального Кооперативного Банку як до своєї Центральної Каси **на уділи** 103.086.31 зол., на вкладки **передвоєнні:** 37.023 зол. і на вкладки **повоєнні** 14.467 зол. — разом 154.538.31 зол. то є 8,18 проц. цілого оборотового капіталу. На вкладку у висоті 14.467 зол. складаються чотири кооперативи. Фондів резервових кооперативи в Центральнім Кооперативнім Банку не льокують.

Фонд резервовий Ц. К. Банку вичерпує 15.10 проц. капіталу оборотового, банкові кредити вичерпують 23.02 проц., на вкладки і на уділи вложили різні **установи і приватні особи** 1,030.252.23 зол. це є 53.70 проц. — Необхідним є послідовно перевести **льокування резервових фондів** кооператив у Центральнім Кооперативнім Банку, хочби тільки для обезпеки самих кооператив, які будуть змушені спертися головно на вкладах ощадности.

Льокування готівкових надвижок кооператив у Центральному Кооперативному Банкові, наскільки вони є в кооперативах, є річ **підставова.** В теперішніх обставинах [illegible] Центральний Кооперативний Банк є [illegible] **з імени Центральною Касою** українських кооператив, бо до є [illegible] тальною грошевою вирівнюючою, через яку переплинаються надвижки кооператив, а є тільки для кооператив невідкликаним достарчем гроша, зложеного дуже нечисленною приватною клієнтелею Центрального Кооперативного Банку.

До часу заснування Союза Рев[і]зійного (1904) Центральний Кооперативний Банк організував українські кооперативи; по вирішенні головних напрямних, по якій має ціли засновування і організації кооператив оборотового короткотерміневого кредиту першого ступня, в порозумінні з Союзом Ревізійним пр[ий]де діла він до організації цих кооператив.

Омелян Саєвич

НОВИНКИ

— **Всі українські письменники й журналісти** в Галичині та на Волині повинні подати у власнім інтересі свою постійну точну адресу „Т-ву Письменників і Журналістів ім. І. Франка" у Львові, Ринок 10. II. пов.

— **Архів Українського Національного Музею,** як довідуємося з приватного листу дир. Ів. Свєнціцького, висланого 9. ц. м. з Ленінграду, має повернути вже в найближчих тижнях до Львова. Цей архів вивезли були, як відомо, російські війська в 1915 р. і він опинився остаточно в Ленінграді в тамошній Академії Наук, звідки забере його дир. Свєнціцький. Невсипучим заходам якого треба й завдячувати повернення всіх тих цінніших матеріялів правному власникові. При тій нагоді варто би спитати: А що діється з вивезеними архівами й музейним добром Ставропигійського Інституту й Народнього Дому (тепер у Ростові над Доном)? Чи не булаб тепер добра нагода подбати також про переведення тих памяток зах.-української культури до Львова? Думаємо, що всі ті наші памятки й матеріяли після їх повернення правним власникам повинні бути зібрані разом і разом виставлені до прилюдного перегляду — найкраще в Українськім Національнім Музею.

— **Львівська хроніка.** За один місяць липень ц. р. інтервеніювало львівське поготівля в 1245 нещасливих випадках. — На Знесінню убив Теодор Матійбух 56 літнього Михайла Пуцана, який намагався знасилувати його 6-літню доньку. Юрба сусідів, яка зібралася на місці самосуду, пронята гидким вчинком убитого, знущалася ще довший час над теплим його тілом. — Переїхало авто банкіра Шнаппера біля віденської кавярні. Важко пораненого Шнаппера відвезли до шпиталю, де він вмер. — На вулиці Рапапорта вмер на удар серця 63-літній Юліян Верещук. — Пропав сусідь Марусь Кайя, який поїхав продавати на ярмарках сукно і більше не вернув.

— **З постійної хроніки.** Поліція арештувала Павла Цапа, одного із справників грабункового нападу в поїзді на лінії Львів-Ярослав. — У Жаркові, повіт Броди, розірвав на куски знайдений випадково гранат двох хлопців-пастухів. Третій, важко ранений, перевезений до шпиталю. — 33-літній Іван Разик в Монастирках біля Радехова зарубав сокирою батька і матір за те, що вони не хотіли віддати йому господарства. Вбийник утік.

— **„Рак" у Варшаві.** На явах „Комітету для боротьби з раком" перевів статистику цієї страшної недуги у Варшаві. Зі статистики показується, що 52 відсотки всіх хорих на рака — це жінки, а 48 відсотків — мущини. Найбільше число недужих припадає на служниці і газдині. Відтак ідуть робітниці і кравчині. Що до мужеських професій, то найбільше терпить на рака рільники, далі по черзі робітники, урядовці та доморі домів. Вік недужих вагається між 10 і 70 роком життя. Найбільша кількість хорих є у віці 40—60 літ.

— **Метода Воронова не дописує.** В Ріо де Жанейро оперували недавно одного старця по методі Воронова. Однаке операція викликала злі наслідки так, що перешіплені з малпи железа треба було вже усунути.

— **Нові археольогічні знахідки.** Археольогічні розкопки, ведені англійською науковою експедицією в Новій Гвінеї, увінчалися цінними здобутками не лише археольогічної, але також і [illegible] вартости. На основі знайдених [illegible] річних памяток і мумій, [illegible] египетський [illegible] учені [illegible] староєгипетський [illegible] ких взаєминах із Океанією.

— **Трагічний кінець „морської банки".** У звязку з [illegible] кинематографічну [illegible] „Дим" [illegible] на озері біля Поцдаму [illegible] жертвою [illegible] „морської банки" [illegible] Гаррі [illegible] пані Гаррі [illegible]

німецько-китайською спілкою, розбився до поверхні озера, на якому доперушував ся пробний лет. Керманич апарату, франц Ляроп, виратувався, доплививши щасливо до берега. Зорганізована ратункова експедиція звітала негайно на моторовому човні в напрямі розбитого апарату. На нещастя експльодував мотор. Експльовія потягнула за собою 3 жертви, між якими був і Ляроп. 4-ий учасник ратункової допомоги доплив щасливо до берега. Гасенко в пробі активної участи не брав.

— **Катастрофи й нещастя.** По страшних спеках навістила східні области Злучених Держав низка бурейів та атмосферичних опадів. Жертвами бурейів є 40 осіб убитих і значно більше число ранених. — В Льондоні, в дільниці Кінґстон, над Темзою, шаліла пожежа в тамошніх портових магазинах. Величезні шкоди. — Під Оломунцем зударилося авто з поїздом. 1 особа вбита, 3 ранені. — Біля Познаня мала місце нова автобусова катастрофа. 15 осіб ранених. Завинив шофер. — Від удару грому згоріла ціла дільниця в місті Гільденгайм у Німеччині. — В північних Індіях величезна повінь. Цілі села залиті або захоплені водою. Населення Пенджабу втікло в гори. Повінь була передбачена, тому жерта у людях мало. — Підчас аеронавтичного попису в Гнайксендорфі в Німеччині впав один з летунів із висоти 400 метрів, перемінюючись у безладну масу тіла. Публику огорнула паніка.

Кіна.

„Аполльо“: „Китайський папугай“.

„Пайка“: „Дівчина з китайської дільниці“ і „Печера Смерти“.

„Лев“: „Князь Селімав“.

„Палас“: „Тільки для одної жінки“

„Фатаморґана“: „Пат і Паташон як посильники“.

Анна Йосифа з Брайтів

ФЕДАКОВА,

вдова по учителю школи годовної в Яворові, по довгій а тяжкій недузі заосмотрена Св. Тайнами, заснула в Бозі дня 15. серпня 1928 р. в 88. році життя.

Перенесення тлінних останків з дому жалоби, вул. Чарнецького ч. 26. на цвинтар Личаківський відбудеться в пятницю, дня 17. серпня 1928 р. о год. 4. попол.

На цей сумний обряд запрошують всіх кревних і знакомих

258 1—? Діти, внуки і правнуки.

ОПОВІСТКИ.

В прив. учит. жіноч. Семінарії С. С. Василіянок в Дрогобичі є до обняття від дня 1. вересня ц. р. посада вчителя наук педагогічних. Кваліфіковані сили зволять зголоситись негайно (письменно або устно) до Дирекції Заведення. Платня після умови. — Управа Семінарії. 253 2—3

Товариство українських студентів техніки „Основа“ уділює інформацій у справах вписи на львівську політехніку кождого дня від год. 12—12.30, крім неділь і наших свят у власній домівці при вул. Супінського ч. 21. партер. За ферійну комісію: Орест Клюфас, голова. Ярослав Білик, секретар.

РІЛЬНИКИ

94 **ТОМАСИНА** 3—5

СУПЕРФОСФАТ

АЗОТНЯК

ПОТАСОВІ СОЛИ

Краєві і Штассфуртські

СІРЧАН АМОНУ

КІСТЯНІ МУЧКИ

САЛІТРА

УСПУЛЮН ЗЕЛІО

Йосиф Каррах

ЛЬВІВ, Косцюшка 18.

Цінники і поучення висилаю безплатно.

НИЩИТЬ:

Мухи, комарі, молі, комахи, блохи, блощиці, прусаки і всякі інші оводи з їх зародками.

Для осягнення найкращих наслідків, користуватись ручними розпорошувачами.

АНТІН БАЗАР! Подай свою адресу. Сайкевич Петро, Львів, Казимирівська 24, карна вязниця, келія 109, відділ XVII. 1—1

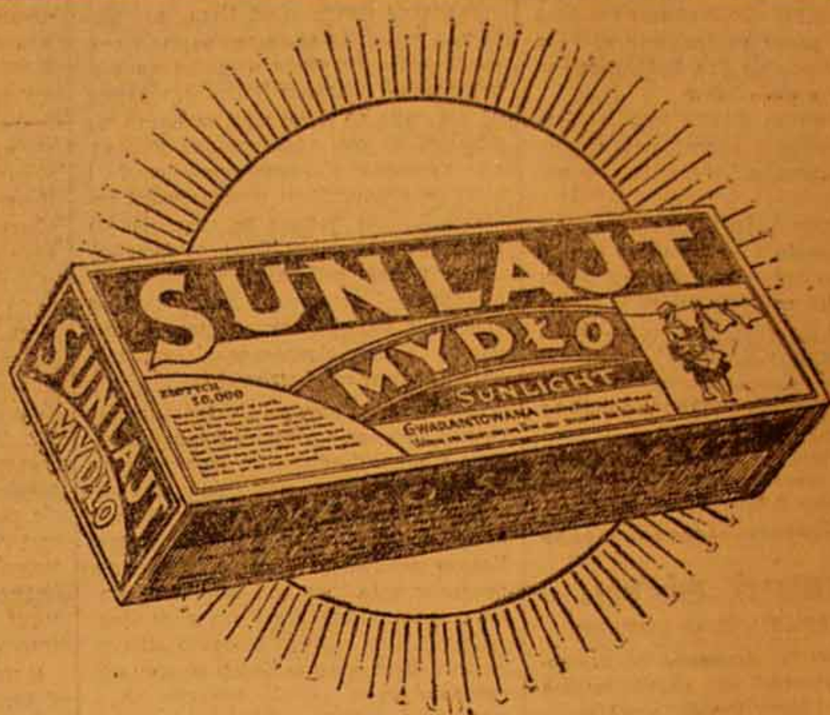
ЖЕНА тім. професора прийме учениці на мешкання. Просторе мешкання, гарно положене, фортепян до ужитку. Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Гімназія“. 256 1—3

МИХАЙЛО ЛУКАЧ, син Грипя і Марії, ур. 29./3. 1890 в Тарновиці Лісній біля Надвірної — най подасть про себе вістку. Хто знає його адресу, най заподасть її до д-ра Михайла Литвиновича, адвоката в Станиславові. Закордонні часописи просить ся передрукувати сю оповістку. 255 1—3

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую бриланти, золото срібло плачу найвищі ціни. 3 109—?

ФОРТЕПЯНИ, навіна першорядних закордонних фабрик на ріжні ціни продає, міняє: Ганак, вул. Пілсудського ч. 21. I. пов. 221 4—10

ГОДИННИКИ „Zenith“ „Longines“ також біжутерію власного виробу поручає: Домбровський-Розважевський, Львів, (Готель Жоржа). — Догідні умови. 2481 9—?

Приводить сонце до хати.

ВИПЛАЧУЄТЬСЯ негайно суму 20.000 зол. кожному, хто в який небудь спосіб міг би доказати, що мило Sunlajt має в собі шкідні домішки. Мила Sunlajt уживають не тільки до прання, але і до домашніх порядків. Мило Sunlajt є найбільше розповсюдненим милом на земській кулі, це є оречення ґаздинь всіх народностей.

SUNLAJT

МИЛО

Lever Brothers Limited, Англія.

„Місяць українського студента“ в тернопільському воєвідстві. Виділ Товариства Приятелів Освіти у Львові подає до відома українському громадянству та студенству тернопільського воєвідства, що згадане воєвідство рескриптом Ч. Б. II. 7964/28 з дня 9. серпня 1928 р. дало дозвіл на переведення збірки на допомогу студенству в місті Тернополі в день 27. вересня 1928 р., а в цілому воєвідстві від 1—30. вересня. Умови такі: 1) Особи, що мають переводити збірку, мусять мати особисту виказку і поіменну леґітимацію, видану Т-вом Приятелів Освіти, як також достовірний відпис дозволу на збірку. 2) В кождій групі, що буде переводити збірку, одна особа матиме лісту з числом і печаткою Т-ва, в якій кожна жертва має бути записана чорнилом або чорнильним олівцем самим жертводавцем, а на випадок, коли він неграмотний, збираючим у присутности жертводавця. 3) По скінченню збірки Т-во Приятелів Освіти має висилати протоколи і звіт із збірки до воєвідства. 4) Вислідн збірки мають бути на протязі двох тижнів оголошені в пресі. 5) Збірку мають переводити особи довірені, при чому виключається переведення збірки особами платними. Всі студенти тернопільського воєвідства до праці, бо від того залежатиме ваше життя цілий рік! Де нема студентів, там зводить узяти справу в свої руки хтось зі старших громадян. Мусимо допомогти нашим студентам! Адреса Т-ва Приятелів Освіти: Львів, вул. Супінського ч. 21.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПРИЙМУ одну ученицю на станцію. — Кордасевичева, Львів, вул. Міцкевича ч. 11. 250 2—2

Присилайте передплату!

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Вкріплювання хитаючихся зубів, пломбування й виймання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після американської системи. Пацієнтів з провінції подагоджується в найкоротшім часі. П. т. Урядовцям і студентам значна знижка. Полекші в сплатах. 259 1—3

Від дня 15. ц. м.

в Пансіонаті СТЕРНЮКОВОЇ

в Гребенові

є кілька вільних покоїв. Ціни поміркована. Домашний харч. 252 2—2